

Utbildningsdepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet En gymnasieutbildning för alla – åtgärder för att alla unga ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning (SOU 2016:77)

Skolforskningsinstitutet ska bidra till att de verksamma inom förskola och skola ges goda förutsättningar att planera, och genomföra undervisningen, med stöd av vetenskapligt underbyggda metoder och arbetssätt. Många av de frågor betänkandet tar upp ligger således inte inom Skolforskningsinstitutets ansvarsområde. Skolforskningsinstitutet avstår därför från att yttra sig över betänkandet, med undantag för nedanstående.

En gymnasieskola för alla ungdomar (avsnitt 25.1)

Utredningen skriver fram att samhället ska ha målsättningen att alla ska gå i gymnasiet och klara av utbildningen och att målet ska nås genom ett aktivt och pådrivande förhållningssätt. Ansvar för att vara pådrivande läggs enligt förslaget främst på kommunerna. Huvudman, rektor och skola föreslås också ha bättre system för att följa upp upprepad eller längre frånvaro.

Mot denna bakgrund vill Skolforskningsinstitutet inför den fortsatta beredningen uppmärksamma två relativt nyligen publicerade forskningsöversikter som kan bidra med värdefull kunskap om metoder för förebyggande av avhopp från skolan. Översikterna berör såväl skol- som kommunbaserade insatser.

Campbell Collaboration: Wilson m. fl. (2011): *Dropout Prevention and Intervention Programs: Effects on School Completion and Dropout Among School-Aged Children and Youth: A Systematic Review*.

Lillejord, S., Halvorsrud, K., Ruud, E., Morgan, K., Freyr, T., Fischer-Griffiths, P., Eikeland, O. J., Hauge, T. E., Homme, A. D., & Manger, T. (2015). *Frafall i videregående opplæring: En systematisk kunnskapsoversikt*. Oslo: Kunnskapssenter for utdanning, www.kunnskapssenter.no

Krav på vårdnadshavares medverkan och elevers engagemang och närvaro (avsnitt 25.2)

Skolforskningsinstitutet delar utredningens analys av orsaker till elevers studieavbrott och ofullständiga studier, i vilken elevers bristande studiemotivation lyfts fram som en viktig faktor. Vi vill dock uppmärksamma att det finns en motsägelsefullhet mellan det underlag utredningen redovisar och införandet av krav på vårdnadshavares medverkan och på elevers engagemang och närvaro.

Utredningen redovisar det tydliga samband som finns mellan gymnasieelevers studieresultat och föräldrars utbildningsnivå. Det ger signaler om att gymnasieskolan behöver förbättra sitt arbete med att kompensera för elevers olika förutsättningar.

Vidare visar utredningen att skolans arbete med att skapa förutsättningar för elevers engagemang och närvaro, behöver förbättras. Vissa rektorer och lärare i de studier utredningen refererar, förklarar bristande motivation med faktorer hos de enskilda eleverna snarare än med att elevers motivation är något som skolan har möjlighet att påverka. Likaså visar utredningens underlag att flera viktiga orsaker till elevers bristande motivation står att finna i brister i skolans arbete, bland annat arbetet med särskilt stöd. Det framkommer också att det finns forskning om effektiva metoder för skolors arbete med att förhindra studieavbrott.

I detta sammanhang vill Skolforskningsinstitutet understryka att vi står bakom utredningens slutsats att andra åtgärder som ger ungdomar motivation och drivkrafter att fullfölja en gymnasieutbildning är att föredra framför en obligatorisk gymnasieskola.

Ämnesbetyg i en ämnesutformad gymnasieskola kan stärka elevers utveckling och underlätta lärares arbete och bör därför beredas vidare (avsnitt 25:19)

Skolforskningsinstitutet delar många av utredningens antaganden vad gäller ämnesbetyg. Vi tror att de kan stärka elevers utveckling och öka deras motivation.

Vi vill dock framhålla att det inte är givet att lärares behov av dokumentation och administration skulle minska med införande av ämnesbetyg. Aktuell svensk och internationell forskning visar att arbetet med dokumentation drivs av andra faktorer än enbart formella regelverk. Krav från huvudman, föräldrar och elever på resultatuppföljning kommer troligen att kvarstå oavsett ämnesbetyg eller inte.

Forssell, A & Ivarsson Westerberg, A. (2014).
Administrationssamhället. Lund: Studentlitteratur.

Power, M. (1996). "Making things auditable". *Accounting, Organizations and Society*, Vol. 21, No. 2/3, pp. 289-315.

Skolverket (2015). *Grundskollärares tidsanvändning: En fördjupad analys av "Lärarnas yrkesvardag" (2015)*. Skolverket, Stockholm.

I detta ärende har myndighetschefen Lena Adamson beslutat efter fördragning av projektledaren Karolina Fredriksson. Vid den slutliga handläggningen har även kanslichefen Eva Wallberg deltagit.

För Skolforskningsinstitutet

Lena Adamson

Myndighetschef

